



REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 11. octobar 2021. godine
Br.ref.:RK 1867/21

ODLUKA O ODBIJANJU

u

slučaju br. KI121/21

Podnosilac

Bajram Hasani

**Ocena ustavnosti odluke br. 42-2021 od 11. januara 2021. godine
Centralne izborne komisije**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Bajram Hasani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku br. 42-2021 od 11. januara 2021. godine Centralne izborne komisije (u daljem tekstu: CIK).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke CIK-a, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 45. [Pravo na izbor i učešće] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 3. (Pravo na slobodne izbore) Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u tekstu dalje: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 1. jula 2021. godine, podnosilac zahteva je preko elektronske pošte podneo zahtev Sudu.
6. Dana 8. jula 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi.
7. Dana 12. jula 2021. godine, podnosilac zahteva je preko elektronske pošte tražio od Suda da bude obavešten o njegovom slučaju i tražio brzu obradu njegovog slučaja.
8. Dana 13. jula 2021. godine, podnosilac zahteva je priložio (i) prazan obrazac za apliciranje van Kosova za lokalne izbore; (ii) prazan obrazac za apliciranje van Kosova za parlamentarne izbore.
9. Dana 16. jula 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio CIK o registraciji zahteva i poslao mu kopiju zahteva.
10. Dana 19. jula 2021. godine, podnosilac zahteva je dostavio dva pisma. U prvom pismu traži povraćaj u pređašnje stanje, a u drugom da se njegov slučaj urgentno reši zato što pokreće ozbiljna ustavna pitanja.
11. Dana 22. jula 2021. godine, podnosilac zahteva traži od Suda informacije o tome da li je CIK obavešten o njegovom slučaju.

12. Dana 11. avgusta 2021. godine, podnosilac zahteva je istakao da je počeo period registracije za birače van Republike Kosovo, pa stoga traži da se njegov slučaj tretira sa visokim prioritetom.
13. Dana 16. avgusta 2021. godine, podnosilac zahteva obaveštava Sud da je 7. jula 2021. godine ukinuta odluka br. 42/2021 od 11. januara 2021. godine CIK-a.
14. Dana 24. avgusta 2021. godine, Sud je tražio informacije od podnosioca zahteva (i) da naznači njegovo mesto stanovanja; (ii) da priloži dokumente koji dokazuju da živi van Republike Kosovo, i (iii) da priloži dokumente koji dokazuju da se prijavio za glasanje.
15. Dana 25. avgusta 2021. godine, podnosilac zahteva je preko elektronske pošte istakao da živi u Luzernu, Švajcarska. On nije priložio dokumente koje je tražio Sud i koji dokazuju da živi van Republike Kosovo, uz obrazloženje da ima lične podatke koji bi u budućnosti mogli naškoditi njegovom ličnom integritetu, a u vezi sa dokazom da li se prijavio za glasanje, naglašava da isti ne poseduje, jer ga je dostavio CIK -u.
16. Dana 1. septembra 2021. godine, podnosilac zahteva je poslao još jednu požurnicu navodeći da će u Republici Kosovo biti održani lokalni izbori.
17. Dana 17. septembra 2021. i 21. septembra 2021. godine, podnosilac zahteva je priložio rešenje Vrhovnog suda i Izbornog panela za žalbe i predstavke, oba koja su pripadala drugoj stranci, a ne podnosiocu zahteva, navodeći da je *“iscrpljivanje pravnih sredstava dostupno”*.
18. Dana 23. septembra 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu da odbije zahtev po kratkom postupku.
19. Istog dana, Sud je primio zahtev od dve organizacije da se registruju kao zainteresovane stranke u slučaju KI121/21. S obzirom na to da je Sud odlučio da je zahtev nepotpun, Sud nije razmotrio njihove zahteve.

Pregled činjenica

20. Dana 11. januara 2021. godine, CIK je doneo odluku br. 42-2021 o verifikaciji prijave za registraciju za period prijavljivanja za registraciju birača van Kosova. Ovom odlukom je odlučeno da se (i) sa jedne elektronske adrese, podnosilac prijave može prijaviti za sebe i za uži krug porodice koji imaju isto prezime; (ii) u obrascima prijave za registraciju, podnosilac prijave treba da unese samo svoj broj telefona, a ne broj bilo kog člana porodice; (iii) CIK će proveriti postupak prijave za registraciju tako što će sve podnosiocima prijave kontaktirati telefonom; (iv) ako se podnosilac prijave ne javi na telefon, njegova prijava će biti odbijena; (v) ova odluka stupa na snagu na dan potpisivanja.

21. Dana 14. februara 2021. godine, održani su parlamentarni izbori u Republici Kosovo.
22. Dana 7. jula 2021. godine, ukinuta je odluka CIK-a br. 42/2021 od 11. januara 2021. godine.

Navodi podnosioca zahteva

23. Podnosilac zahteva navodi da je odluka CIK-a br. 42-2021 od 11. januara 2021. godine doneta uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda propisanih u članu 24. [Jednakost pred zakonom] i članu 45. [Pravo na izbor i učešće] Ustava u vezi sa članom 3. (Pravo na slobodne izbore) Protokola 1 EKLJP-a.
24. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da je razlog podnošenja ove ustavne žalbe taj da ovaj zahtev *“ima veze sa pravom glasa, koje je zagantovano članom 96 Zakona o opštim izborima u Republici Kosovo (ovaj član ima veze sa glasom putem pošte). Meni je povređeno pravo glasa putem pošte, jer sam pozivan i sa anonimnih brojeva, dan kada me je pozvao CIK da se upišem za prijavu za glas, pozvao me je anonimni broj, ne znajući ko je. Dakle, CIK je primenjujući ovu vrstu instance povredio moje pravo na glas; Ustav i zakoni garantuju svakom građaninu pravo glasa, pravo na slobodne izbore, pravo na demokratske izbore i pravo na visoku demokratsku posvećenost”*.
25. Podnosilac zahteva dalje ističe da je *„glasачima van Republike Kosovo povređeno pravo glasanja”*.
26. Što se tiče iscrpljivanja pravnih sredstava, podnosilac zahteva ističe: *“Brinuo sam se da se ne obratim Izbornom panelu za žalbe i predstavke, uz obrazloženje da će se odložiti izbori, preko kojeg je određen datum 14. februar 2021. godine”*.

Zahtev za povraćaj u pređašnje stanje

27. Podnosilac zahteva, oslanjajući se na član 50. [Povraćaj u pređašnje stanje] Zakona, ističe da nije podneo zahtev u roku, zato što *“je brinuo da će izbori biti obustavljeni (ako bi podneo zahtev pre 14. februara 2021. godine), da je podneo zahtev nakon 14. februara 2021. godine, brinuo se da će Ustavni sud doneti odluku u martu (kada su prebrojani glasovi poslani preko pošte), tada bi se odluka CIK-a 42/2021 mogla proglasiti neustavnom i nevažećom, pa bi u tom smislu, glasovi bili nevažeći”*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
29. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. Ustava koji propisuju:
“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

30. Sud se dalje takođe poziva na uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi) i 48. (Tačnost podneska) Zakona, koji propisuju:

Član 47.
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ”.

[...]

Član 48.
(Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

31. U kontekstu gore navedenih odredaba, Sud ističe da su na osnovu stava 7. člana 113. Ustava, stava 1. člana 47. i člana 48. Zakona, pored preciziranja konkretnog akta javnog organa koji se osporava, strane takođe obavezne da tačno naglase i na odgovarajući način iznesu činjenice i navode o povredi ustavnih prava ili odredbi. U okolnostima ovog slučaja, Sud primećuje da je podnosilac, uprkos zahtevu Suda za dodatnim informacijama, isti samo naveo svoje mesto stanovanja, ali nije (i) priložio dokumenta koja dokazuju da živi van Republike Kosovo, i (ii) nije priložio dokumenta koja dokazuju da se prijavio za glasanje.
32. Podnosilac zahteva nije priložio dokumente koje je tražio Sud koji dokazuju da živi van Republike Kosovo, uz obrazloženje da ima lične podatke koji bi u budućnosti mogli naškoditi njegovom ličnom integritetu, a u vezi sa dokazom da li se prijavio za glasanje, ističe da isti ne poseduje, jer ga je dostavio CIK-u preko pošte.
33. S tim u vezi, Sud podseća da je podnosilac zahteva u formularu zahteva naveo da mu je povređeno biračko pravo, jer ga je CIK pozvao sa anonimnog broja, a on to nije znao. Shodno tome, podnosilac zahteva je Sudu tražio ustavnost odluke br. 42-2021 od 11. januara 2021. godine CIK-a, za koju priznaje da je nije osporio pred redovnim sudovima. Sud podseća da osporena odluka CIK-a određuje modalitete za verifikaciju prijave za registraciju za period prijavljivanja za registraciju birača van Republike Kosovo. Podnosilac zahteva je svom formularu priložio samo osporenu odluku i dopis tadašnje v.d. predsednice Republike Kosovo upućen predsednici CIK-a.

34. Polazeći od činjenice da ova odluka CIK-a posebno pogađa birače van Republike Kosovo, a podnosilac zahteva tvrdi da je jedan od njih, pri čemu navodi *“Povređeno mi je pravo glasanja putem pošte, kada su me pozivali i sa anonimnih brojeva, na dan kada me pozvao CIK da se registrujem za prijavu za glasanje, pozvan sam sa anonimnog broja, a da to nisam znao”*, Sud je tražio od njega da dokaže da živi van Republike Kosovo i da dokaže da se prijavio za glasanje. Dana 25. avgusta 2021. godine, podnosilac zahteva je preko elektronske pošte podneo odgovor Sudu, ali nije dostavio dokumente koje je Sud tražio.
35. U tom smislu, Sud se poziva na stav (5) pravila 35. (Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka) Poslovnika, koji propisuje sledeće:

Pravilo 35.
(Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka)

[...]

“(5) Sud može odlučiti po kratkom postupku, odbiti podnesak ako je nepotpun ili nejasan, uprkos zahtevima Suda prema stranci da dopuni ili razjasni podnesak”.

[...]

36. Sud ističe da gore navedeno pravilo Poslovnika omogućava Sudu da odbije zahtev po kratkom postupku ako je, između ostalog, zahtev podnosioca nepotpun i nejasan, uprkos zahtevima Suda da dopuni i razjasni relevantni zahtev. Sud se obratio podnosiocu sa zahtevom da dopuni zahtev, ali iako je podnosilac zahteva odgovorio, nije odgovorio ni na jedan od posebnih zahteva Suda, kao što je objašnjeno u odeljku postupak pred Sudom ove odluke. Podnosilac zahteva nije tačno naglasio i na odgovarajući način razjasnio činjenice i navode u vezi sa njegovim slučajem i nije dopunio svoj slučaj na zahtev Suda.
37. Stoga, Sud treba da utvrdi da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove za dalje razmatranje, zato što zahtev nije potpun i isti je nejasan, kao što je propisano u stavu (5) pravila 35. Poslovnika.
38. Sud podseća da teret stvaranja, pojašnjenja i dopune zahteva pada na podnosioca zahteva, koji imaju neposredni interes, tako da Sud može efikasno rešiti njihove navode i tvrdnje. U slučajevima kada podnosioci zahteva ne odgovore na zahteve Suda za pojašnjenje i dopunu zahteva, Sud odbija te zahteve po kratkom postupku (vidi, između ostalog, slučajeve Suda: KI60/20, podnosilac zahteva: *Savet zajednice islamske religije*, odluka o odbijanju zahteva od 18. februara 2021. godine, stav 36; KI90/20, podnosilac zahteva: *Arben Boletini*, odluka o odbijanju zahteva od 9. decembra 2020. godine, stav 25; i slučajeve br. KI78/20, KI79/20 i KI80/20, podnosioci zahteva: *Hilmi Aliu i drugi*, odluka o odbijanju zahteva od 7. decembra 2020. godine, stav 33 i tamo korišćene reference).
39. Na kraju, u skladu sa pravilom 35 (5) Poslovnika, zahtev treba da se odbije po kratkom postupku.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 22, 47. i 48. Zakona i pravilom 35 (5) Poslovnika, dana 23. septembra 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA ODBIJE zahtev;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

